

פתיח התורה

הרב שלמה לוונשטיין שליט"א

לקט פירושים מתוך שיעור פרשת שבוע
בבית הכנסת "דברי שיר" רח' זכריה 4 ב"ב יום חמישי בשעה 22:00

גליון מספר 104

כי תבוא תשס"ט

"ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם" (כו ג)

"והיה כי תבוא אל הארץ" (כו א)

כתב בספר "פרחי שושנה", כי מטבע האדם שאם מצוי בבית המקדש כהן עובד ד' ופרוש מכל הבלי העולם אזי מבין הוא שצריך לבוא אליו ולהביא ביכורים, אבל בזמן שמצויים בבית המקדש כהנים שאינם מצטיינים בפרישותם ויש למתוח עליהם ביקורת, כמו שני בני עלי חפני ופנחס (שאע"פ שדרשו רבותינו כל האומר בני עלי חטאו, אינו אלא טועה, אבל בכ"ז בקורת היתה בדבר ונענשו בעונש חמור), אזי הוא אומר בלבו: מה לי לכתת רגלי ללכת לירושלים להביא ראשית פרי אדמתי בכורים לכהנים שאינם ראויים לכהונתם, טוב לי לשבת בביתי ולהתרחק מחברתם. לזאת מזהירה התורה: "ובאת אל הכהן אשר יהיה בימים ההם", יהיה מי שיהיה, אף שאינו ראוי לכך, אתה עשה מה שמוטל עליך.

ובהסבר הדבר יש לומר, כי אם ההמנעות לעלות לירושלים ולהביא ביכורים לכהן שאינו הגון, יש בה משום הצדקה לשעתה, אבל בכל זאת לדורות, עלולה היא לגרום למכשולים. כי הבן אשר לא יבין טעמו של דבר מפני מה נמנע אביו מלהעלות בכורים ככתוב בתורה יתרגל לזלזל במצוה זו גם בזמנים שלא תהיה לזלזול זה כל הצדקה שהיא, כי סוף סוף הכהנים לא לעולם הם משמשים בכהונתם ואחרים יבואו במקומם, ואילו המזלזל במצות ביכורים בזלזולו יעמוד. ולא עוד אלא שגם הוא גופו עלול להתרשל במצוה לאחר שכבר התרגל בכך. אשר לכן הזהירה התורה לבלי להשגיח במעשי הכהנים ולהביא כל אדם בכוריו "אל הכהן אשר יהיה בימים ההם".

"ארור משיג גבול רעהו" (כו ב)

במסכת גיטין (דף ז), אמר רב אחא, כל מי שיש לו צעקת לגימה על חברו, ודומם, שוכן בסנה עושה לו דין,

נסמכה פרשת ביכורים ותרומות ומעשרות לסוף הפרשה הקודמת - פרשת עמלק, ולא עוד אלא שכתבה התורה והיה בו' החיבור, כביכול פרשת עמלק ופרשת ביכורים קרובות בעניינם זו לזו!

מסביר הגר"ז סורוצקין זצ"ל בספרו "אזניים לתורה", ע"פ מה שמפורסם בשם החפץ חיים מדוע בא שרו של עשו להילחם דווקא נגד יעקב אבינו ולא נגד אברהם ויצחק. ומסביר החפץ חיים שהשטן, הס"מ, מסוגל לסבול את אברהם אבינו שמידתו חסד, וגם מוכן לסבול את יצחק שמידתו גבורה ויראה, אך אינו יכול לסבול בשום אופן את יעקב שמידתו תורה, ולכן בזה הלך להילחם.

אבל, כשראה שלא יכול לנצח ולבטל את ישראל מתורה, פגע בתמכין דאורייתא. ועל זה נאמר: "ותקע כף ירך יעקב בהאבקו עמו". "ירך" רמז לתורה (סוכה נב). "כף ירך" - תמכין דאורייתא. ובזה הצליח הס"מ לפגוע. והנה צייתה התורה שיהודי יתן תרומות ומעשרות וביכורים, והכל הולך אל הכהנים שהם לומדי התורה, כדי שעל ידי זה, יוכלו ללמוד בהשקט ולהיות פנויים לעבודתו יתברך.

בא הס"מ בסוף הפרשה הקודמת ונלחם בישראל, ציוה הקב"ה: לא תשכח את מה שהוא עשה. ואיך לא תשכח, על ידי שתביא את התרומות ומעשרות שלך לכהנים ובזה תתמוך בלומדי תורה ותמחה את כוונתו ורצונו של עמלק. ולכן בודוי מעשרות אומרת התורה, שעל המביא ביכורים לומר "לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי" - את מה שעשה עמלק שרצה להשכיח את התורה על ידי החלשת התמכין דאורייתא, ולכן הבאתי את המעשרות לכהנים.

"והיו שמיך אשר על ראשך נחושת והארץ אשר תחתך ברזל" (כח כג)

מפרש רבי יעקב קרמר זצ"ל בספרו "ים של שמואל" שהשמים רומזים לרוחניות והארץ לגשמיות, ואם כן, ניתן לרמוז בפסוק זה ענין אחד לטובה, והוא, כי "שמיך אשר על ראשך נחושת", כלומר, שתלך לבטח בעבודת ה' יתברך, ועוד שתתחזק בעבודתך כמו נחושת. "והארץ אשר תחתך ברזל", היינו, הרכוש אשר ברגלך יהיה ברזל ע"י שתעשה מזה צדקה וחסד, ממילא יהפכו נכסים אלה לנכסי צאן ברזל.

"כרמים תיטע ועבדת ויין לא תשתה ולא תאגור" (כח לט)

בספר "פרח שושן" מפרש פסוק זה לברכה, ע"פ מה שידוע מדברי חז"ל כמה מקלקל היין את האדם, ולכן כשיש לאדם כרמים והוא נמנע מלשתות יין, יש בזה ברכה גדולה.

"תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה ובטוב לבב וגו' ועבדת את אויבך" (כח מז)

יש להבין מדוע העונש כל כך נורא, והלא סו"ס עבד את ה', רק עבד בלי השמחה.

אומר רבינו ר' חיים מוולוז'ין, כי כשהאדם עובד בלי שמחה, זו עבודה שעובדים אצל האויב. עבודה שעושים אצל אוהב, עושים בשמחה. וממילא מידה כנגד מידה; "תחת אשר לא עבדת את ה' אלוקיך בשמחה", אי"כ כזו עבודה תעבוד אצל האויב. וה' הטוב יכפר.

סליחות

"אל תשליכנו מלפניך ורוח קדשך אל תקח ממנו"

פירש האמרי ברוך: אל תשליכנו מלפניך ר"ת אמת. אל תקח ממנו ר"ת אמת. ועל זה אומר האמרי ברוך, כשהתחלה היא אמת והסוף גם הוא אמת, באמצע יש ורוח קדשך.

